

A felsőoktatási képzések ágazati modernizációja (RRF-2.1.1-21) Integrált eszközfejlesztési munkacsoport

2023/12/15

Összefoglaló

A felsőoktatási intézmények által működtetett szakok akkreditációja magába foglalja a ciklikus minőségitelesítő eljárását, az intézményi minőségbiztosítási rendszer képzésszintű működésének vizsgálatát. A képzésszintű minőségbiztosítási tevékenység során az intézmény rendszeresen nyomon kell, hogy kövesse:

- a képzési tartalom munkaerő-piaci igényekre való reagálóképességét;
- a képzési tartalom tudományterületi naprakészségét, relevanciáját;
- a képzési tartalom elsajátítását szolgáló pedagógia módszereket;
- a képzésben részt vevő oktatók fejlődését, fejlesztését;
- a hallgatók kompetenciafejlődését tanulmányaik során;
- a végzettségi mutatókat;
- a hallgatók előrehaladását, az esetleges lemorzsolódás okait;
- a képzés humán- és infrastrukturális támogató hátterét.

A szakok működés közbeni külső értékelő eljárása a fent felsorolt intézményi aktivitások vizsgálatára terjed ki, a tevékenység rendszerességére, tartalmára, és hogy ezeknek a tevékenységeknek az eredményeként milyen fejlesztéseket valósít meg az intézmény annak érdekében, hogy a hallgató a képzési és kimeneti követelmény szerinti kompetenciaszintet elérje, és a hallgatóknak átadott tudás a célzott munkaerő-piaci szektor számára naprakész, hasznos és releváns legyen. Az Integrált eszközfejlesztési munkacsoport által a jelen projektben fejlesztett – szakok működési közbeni értékelésére alkalmas – eljárás lehetővé teszi, hogy az intézményeknek adott visszajelzés nyomán az intézmények a képzések szintjén tudjanak a hazai és nemzetközi gazdasági-társadalmi változásokra reagálni, és képzéseikről minél inkább mind a társadalom, mind a gazdaság szempontjából hatékony, felkészült munkavállalókat tudjanak biztosítani a munkaerőpiac számára.

A jelenlegi minőségértékelési folyamatok nem adnak visszajelzést a felsőoktatási intézmények képzéseinek minőségéről és egyéb mutatóiról, ezért szükséges a szakok működés közbeni értékelési rendszerét kialakítani, és a már meglévő minőségértékelési eljárásokkal összehangolni. Összességében a felsőoktatási intézmények számára olyan minőségértékelési rendszer kialakítása szükséges, amelyben a felsőoktatási szereplő és a munkaerő-piac egyértelmű információt tud szerezni az intézmények és képzések minőségéről. A Programakkreditációs fejlesztési munkacsoport az ESG 2015 irányelveinek megfelelő intézményakkreditációs eljárásokban alakította ki és piloteljárásokban tesztelte a képzések ciklikus minőségitelesítési rendszerét. A piloteljárások tapasztalatai azt mutatták, hogy az eszköz önállóan nem kerülhet azonnali bevezetésre, egyrészt az intézmények és a külső minőségértékelő megnövekvő munkaterhelése miatt, másrészt ezért, mert az intézmények számára hosszabb felkészülési időre van szükség. Az integrált intézményakkreditációs eszköz fejlesztése során ezért beépítésre kerültek a szakok akkreditációját biztosító elemek az

előzőleg lezajlott képzési területi akkreditációs eljárásokból.

A képzési területi akkreditációs eljárás 3. mérföldkőhöz kapcsolódó piloteljárásainak eredményeképpen az eszköz bevezetésének kockázatelemzését elvégezte a MAB Programakkreditációs fejlesztési munkacsoportja és az Integrált eszközfejlesztési munkacsoport a projekt megalapozó dokumentumában rögzített kockázatmátrix alapján, és a következő kockázatokat azonosította:

- Az új eszközként megjelenő képzési területi akkreditációs eljárás a szakok működés közbeni vizsgálatánál megmutatta, hogy a kari tagozódásból adódó intézményi különbségek, a szakok belső minőségértékelésének eltérő állapota és az intézményi adatvagyon-gazdálkodás továbbfejlesztésének szükségessége igen hosszú edukációs időszakot követelne meg egy önálló szakakkreditációs eszköz bevezetéséhez, ami a projekt időtartama alatt nem tud megvalósulni.
- Problémaként azonosította továbbá a MAB, hogy az új eljárás és az intézményakkreditációs eljárás között nagy az átfedés abban az esetben, ha azt párhuzamosan végzi az intézmény, illetve a munkaterhelés-számítások megmutatták, hogy az intézmény és a MAB részére is az intézményakkreditációs eljáráshoz hasonló munkaóraszámot jelent.

Ezért a képzési területi akkreditációs eljárás SWOT-analízis eredményeinek figyelembe vételével az intézményakkreditációs eljárás továbbfejlesztése jelent olyan eredményterméket, ami biztosítani tudja a projektben a szakakkreditációk tekintetében vállalt eszközt.

Az integrált eszköz kifejlesztésének szükségességére mutatott rá továbbá az intézményakkreditációs és a doktori iskolai akkreditációs eljárások átfogó elemzésének eredménye is, amik szintén beépítésre kerültek az integrált eszközbe.

A MAB Integrált eszközfejlesztési munkacsoportja ezért egy olyan integrált intézményakkreditációs eszközt fejlesztett ki az intézményi és doktori akkreditációs eljárásokat összehangolva, amely a szak működés közben történő értékelésén át az intézményi akkreditációig bezárólag képes mind a felsőoktatási intézmények, mind a munkaerőpiac számára jól átlátható struktúrában értékelési visszajelzéseket adni az intézményről és annak képéseiről.

Az eszközrendszer disszeminációs terveit módosította a piloteljárások eredménye, ugyanis a 2023. október–december közötti időszakra tervezett disszeminációs események, illetve a képzési területi akkreditációval kapcsolatos képzések, webináriumok, workshopok az eszköz be nem vezetése miatt csak korlátozottan tudtak megvalósulni.

Az új integrált eszköz disszeminációja a fejlesztési szakasz után tudott megvalósulni 2023 decemberében, azonban annak érdekében, hogy az új eszközt minél szélesebb körben megismerjék az érintettek, a MAB a saját weboldalán az eszközzel kapcsolatos új információs oldalt hozott létre.

Az integrált intézményakkreditációs eszköz bevezetése szükségessé tette a MAB belső szabályozóinak áttekintését és kiegészítését, módosítását is.

A képzési területi akkreditációs piloteljárások tapasztalatai eredményeképp tehát nem a jelenleg hatályos intézményakkreditációs és doktori iskolai akkreditációs eljárás útmutatói és eljárásrendje került csak módosításra, hanem olyan teljes körű koncepcióváltás történt az intézmények és működtetett szakjaik minőségihitelesítési eljárásaiban, amely hosszabb edukációval és konzultációs lehetőségekkel kiegészítve, intenzív intézmény-MAB párbeszédet követően kerülhet bevezetésre. Azaz a projekt lezárásáig az új eszközzel és tervezett implementációjának módszertani javaslatairól nyújt tájékoztatást a MAB, majd, az intézmény és a MAB közti megegyezésnek megfelelően és keretek között kerül sor a kommunikáció platformjának, gyakoriságának és keretének közös kialakításáról, az eredmények disszeminációja lehetséges, azonban a konkrét alkalmazás csak a legalább egy éves intenzív intézményi felkészülések és az azokat támogató további oktatások után történhet meg, legkorábban 2025-ben.